

Földrajzóra:

A KOSOVO–METOHIJAI-MEDENCE

A Kosovo–Metohijai-medence

- Kosovo–Metohija Autonóm Tartomány nagyobb része területileg egybeesik a Kosovo–Metohijai-medencével és a medencét körüllelő hegységek peremével.
- A medencék annak ellenére, hogy egymás mellett fekszenek – sok mindenben különböznek egymástól:
 - a Metohijai-medence nagyobb és alacsonyabb fekvésű, éghajlata melegebb
 - a Kosovói-medence gazdagabb ércekben és fontosabb közlekedési szempontból

A Kosovo–Metohijai-medence

- a kettősmedence süllyedéssel keletkezett a Dinári- és a Šar-hegység egyidejű gyűrődésével és kiemelkedésével
- a két medencét ekkor tó töltötte ki, aminek a vize észak felé a Pannon-tengerbe (Prepolac), dél felé pedig az Égei-tengerbe folyt le (Kačaniki-szoros)

A Kosovói-medence

- **A Kosovói-medence észak–dél irányban húzódik.**
 - **A medencét hegyek övezik:**
a Šar-hegység, a Skopska Crna gora, a Žegovac, a Goljak, a Kopaonik, a Čičavica, a Goleš, a Crnoljeva-, a Jezerska- és a Žar-hegy
 - **A medence alja enyhén hullámos felszín → ez a Kosovo polje vagy Kosovói-mező (történelmi magyar neve: Rigómező; 1389-ban a rigómezei ütközet)**
- *A felsorolt hegyeket és medencét keresd meg a térképen!*

A Kosovói-medence

- A medencét övező hegyek anyaga mészkő és pala, de vannak vulkáni kőzetek is.
 - vulkáni kúphegyek láthatók Kosovska Mitrovica közelében, Zvečannál és Prištinánál: Veletin és Mrkonjski vis
- A Kosovói-mező két részre tagolódik:
 1. Kis-Kosovo északon és 2. Nagy-Kosovo délen, a két részt a **Lab** folyó völgye köti össze

A Kosovói-medence

- a **Jezerska planina** hegy **Szerbia** (és az egész Balkán-félsziget) **vízrajzi csomópontja**: **innen a Fekete-tenger, az Adria és az Égei-tenger vízgyűjtő területébe folynak el a felszíni vizek**
- a **Nerodimka** folyó Uroševactól nyugatra **két ágra szakad**, északi ága a **Sitnicába** (a Fekete-tenger vízgyűjtő területe) a déli ága pedig a **Lepenacba** (az Égei-tenger vízgyűjtő területe) → ez a **bifurkáció** (ha egy folyó vizét két vízgyűjtő terület felé küldi) → *Keresd meg a térképen!*

A Kosovói-medence

- **A Kosovói-medence gazdag bányakincsekbe:**
 1. szén – lignit: külszíni fejtéssel bányásszák és hőerőműben áramfejlesztésre használják fel
 2. fémek ércei: ólom, cink, ezüst, arany, nikkel és magnezit

A Drenica vidéke

- **A Drenica a Kosovói- és a Metohijai-medence közötti alacsony hegyvidék.**
- **a terep magassága szerint feloszlik: Felső-Drenicára (Glogovac) és Alsó-Drenicára (Srbica)**
- **a Drenicán áthaladó utak és vasút köti össze a Kosovói-medencét a Metohijai-medencével**

A Metohijai-medence

- **A Metohijai-medence Szerbia legnagyobb kiterjedésű medencéje.**
 - a Šar-hegység és a Prokletije, illetve Drenica szegélyezik
 - a Kosovói-medencétől alacsonyabb fekvésű, nagyobb területű és enyhébb éghajlatú
 - neve a **metoh** szóból ered (jelentése: egyházi birtok)

A Metohijai-medence

- **domborzatának jellegzetései a folyóvölgyek:**
 - a **Beli Drim, a Klina, a Topluga, a Prizrenska, a Dečanska és a Pećka Bistrica**
 - a **Miruša völgye kanyonnal és többszörös vízeséssel, tóval a horvátországi Plitvicére emlékeztet**
- **a vidék legfontosabb folyója a Beli Drim – összeköttetés az Adria felé → mediterrán enyhítő éghajlati hatások**
- **a Prizrenska Bistrica vájta ki a 23 km hosszú és 1000 m mély Rugovai-szorost**

A Metohijai-medence

- **A Metohijai-medencében több helyen is bányásznak krómot, nikkelt, baritot, kobaltot, lignitet ...**

Összefoglalás

1. a Kosovo–Metohijai-kettősmedence tektonikus eredetű
→ süllyedéssel alakultak ki a lánchegyek keletkezésekor
2. a két medencét a Drenica vidékének alacsony hegyei választják el egymástól → vízrajzi csomópont a Jezerska planina hegy
3. a Kosovói-medence a magasabb fekvésű (510 – 570 m), kontinentális éghajlatú és bányakincsekben gazdagabb: lignit, ólom, cink, nikkel ...
4. a Metohijai-medence alacsonyabb (350 – 450 m), de nagyobb területű, folyókban gazdag, enyhébb éghajlatú: gyümölcstermesztés